

Valtakunnalliset vesiosuuskuntapäivät

Vesiosuuskuntien rakentaminen ja kehittäminen
vesihuoltolain näkökulmasta

Valtakunnalliset vesiosuuskuntapäivät Siilinjärvi
Kunnonpaikka 24 – 25.10.2014
Jarmo Siekkinen
Pohjois-Savo ELY-keskus

Vesiosuuskuntien rakentaminen ja kehittäminen vesihuoltolain näkökulmasta

Tausta:

Toiminta-alue, vesihuoltolain mukainen vesihuoltolaitos

Vesihuollosta huolehtiminen

- **Vesihuollosta huolehtiminen ja toiminnan kehittäminen**
 - ▶ Vesihuoltolaitos, toiminnan laatu ja jakeluvarmuus
 - ▶ Hallinto, viestintä ja talous
- **Rakentaminen ja verkostojen ylläpito**
 - ▶ Rakentaminen ja rahoitus

Vesihuoltolaitos

- ▶ **Vesihuollon toiminta-alueet ja hyväksyminen tai supistaminen (VHL 7 §, 8 §, 8a § ja 9 §) (2 luku)**
 - ▶ Kunnan alueella vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden tulee kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi
- ▶ **Kunnan rooli keskeinen toiminta-alueiden suunnittelussa**
 - ▶ Toiminta-aluetta koskevien muutosten toimivuus edellyttää kunnalta hyvin valmisteltua toiminta-alueiden suunnittelua
 - ▶ Taajamaselvitys, toteutunut tai suunniteltu yhdyskuntakehitys
 - ▶ **Viestintä ja tiedotus:** Kysely halukkuudesta liittyä keskitetyn vesihuollon palveluiden käyttäjäksi, riittävä tiedottaminen prosessin eri vaiheissa
 - ▶ Verkoston piiriin saatettavien alueiden esittäminen yleisesti tietoverkossa saatavilla olevalla kartalla
 - ▶ Uudisrakentaminen sekä siirtymäsäännöt otettava huomioon

Vesihuollosta huolehtiminen ja toiminnan kehittämisen (3 luku)

Vesihuollon riskienhallinta

- **Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuus (15 §)**
 - 1) tarkkailuvelvollisuus (raakavesi ja talousvesi sekä viemäriverkoston toimivuus)
 - 2) laitosten kunto ja verkostojen vuotovedet
 - 3) raakaveden määrään ja laatuun liittyvät riskit
 - 4) tiedot verkostoista sähköiseen muotoon (31.12.2016)

Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä

- **Vesihuoltolaitoksen palvelujen turvaaminen häiriötilanteissa (15 a)**
 - 1) vesihuoltolaitos laatii suunnitelman häiriötilanteisiin varautumisesta
 - 2) vesihuoltolaitos toimittaa suunnitelman valvontaviranomaisille, pelastusviranomaiselle ja kunnalle
 - 3) koskee myös tukkulaitoksia

Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä

Toiminnan riskienhallinta järjestelmällinen kartoitus sekä riskienhallintakeinojen valitseminen ja käyttäminen

Vesihuoltolaitoksen taloushallinto (luku 4)

Toiminnan ja talouden läpinäkyvyyden parantaminen

- ▶ **Maksujen yleiset perusteet ja maksut (18 §, 19 §, 19 a §)**
 - ▶ Kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset
 - ▶ Kohtuullinen tuotto
 - ▶ Hulevesiviemäröinnin kustannukset
- ▶ **Vesihuollon eriyttäminen kirjanpidossa, toimintakertomus, tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tarkistaminen, toimitusehtojen ja tunnuslukujen julkistaminen (20 §, a – c §§)**
 - ▶ 1) kirjanpito ja toimintakertomus
 - ▶ 2) tarkistaminen
 - ▶ 3) tietojen julkistaminen

Vesihuollon tietojärjestelmä (20 d §)

- ▶ VEETI ja (VENLA)
- ▶ Vesihuoltolaitos hyödyntää ja toimittaa vesihuollontietojärjestelmään vesihuoltopalvelujen tietoja

Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä

Rakentaminen ja verkoston ylläpitäminen

- ▶ **Valtakunnallinen viemäröintiohjelma**
- ▶ **Vesihuollonrahoitus**
- ▶ **Vesihuoltolain muutokset**
 - ▶ Liittämisvelvollisuuden muutokset (VHL 10 §)
 - ▶ Vapautuksen myöntämistä koskevat muutokset (11 § 1 momentti)
- ▶ **Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkoston ulkopuolisilla alueilla**
- ▶ **Vesihuoltoverkoston kunto**
 - ▶ Valiokuntien kannanotot

Valtakunnallinen viemäröintiohjelma

- **Valtakunnallinen viemäröintiohjelma valmistui maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön yhteistyönä 20.12.2012.**
- **Vuodesta 2012 vuoden 2016 loppuun ulottuva ohjelma linjaa periaatteet ja kriteerit viemäriverkostojen rakentamiselle haja-asutusalueilla sekä sisältää suunnitelman valtion tuen suuntaamiseksi viemärihankkeisiin.**
- **Vesihuoltolain 1.9.2014 voimaan tulleen uudistuksen mukainen liittämismääräyksen lieveneminen taajamien ulkopuolella ja viemäröintiohjelman mukaisen tuen loppuminen vuonna 2016 sekä kuntien heikentynyt taloustilanne ja asukkaiden liittymishalukkuuden hiipuminen nostavat kynnyksiä päättää verkostojen laajentamisesta taajamien ulkopuolelle.**

Vesihuollon rahoitus

- Viemäröintiohjelman mukainen valtion tuki on loppumassa vuoden 2016 loppuun mennessä.
- Kuntien myöntämän tuen osuus korostuu. Erityisesti lainojen takaaminen vesiosuuskuntien investointien toteuttamiseen on jatkossa lähes välttämätön.
- Vesihuollon perittävillä maksuilla tulee kattaa sekä vesihuoltolaitoksen uus- että korjausinvestoinnit.
- Laki vesihuollon tukemisesta (Opas: vesihuollon tukeminen)
 - ▶ Tuettaviin hankkeisiin ei saa sisältyä laitteiston saneerauksesta tai muusta ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia.

Lakimuutokset

- **Vesihuoltolain muutokset**
 - ▶ **Liittämisvelvollisuuden muutokset (VHL 10 §)**
 - ▶ **Vapautuksen myöntämistä koskevat muutokset**
(11 § 1 momentti)

- **Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla**

Verkoston ylläpitäminen

- **Vesihuoltoverkoston kunto**
 - ▶ Valiokunta korostaa sitä, että vesihuoltoverkostojen puutteellinen ylläpito ja riittämätön peruskorjaus ovat muodostuneet viime vuosikymmenien aikana vähitellen vakavaksi ongelmaksi.
 - ▶ Valiokunta korostaa sitä, että vesihuollon perittäville maksuilla tulee kattaa sekä vesihuoltolaitoksen uus- että korjausinvestoinnit.

- **EDUSKUNTA:Tarkastusvaliokunta**
 - ▶ Tarkastuskertomus

Yhteystiedot

Jarmo Siekkinen
Kehitysinsinööri
Pohjois-Savon ELY-keskus

jarmo.siekkinen@ely-keskus.fi